

Mikor kezdhet végrehajtást a NAV? (2013.05.28)

Számtalan kifogás érkezik a NAV végrehajtási tevékenységével kapcsolatosan. Legutóbb az ombudsman kifogásolta Alkotmánybírósági beadványában, hogy a bankokhoz benyújtott inkasszók mellé nem csatolja a NAV a végrehajtható okiratot. Nem véletlenül nem csatol semmit a NAV, ugyanis gyakran nincs is ilyen végrehajtható okirat. A folyószámlán jogsértő módon előírt vagy törölni elfelejtett követelést próbál behajtani a NAV.

A végrehajtható okirat fogalmát az Art. 145. paragrafusa határozza meg. A legfontosabb végrehajtható okirat maga az adóbevallás. Tehát ha az adózó bevallotta a fizetendő adót, akkor azt kötelezettségként előírják a folyószámláján. Azt meg kell fizetni. A másik végrehajtható okirat a jogerős adóhatósági határozat. Ahhoz, hogy tudjuk, hogyan válhat jogerőssé egy adóhatósági határozat tisztában kell lennünk az adóigazgatási eljárással. Az egyes adókötelezettségek ellenőrzésére vonatkozó eljárásban adóhiány nem állapítható meg, legfeljebb mulasztási bírság. Adóhiány a bevallás utólagos vizsgálat ellenőrzési eljárás keretében lehetséges. Az ellenőrzést Jegyzőkönyv zárja le. Ez még nem végrehajtható okirat. Ellenőrzési jegyzőkönyv alapján az adóhatóság semmilyen végrehajtási cselekményre nem jogosult. Az ellenőrzési eljárást követi a hatósági eljárás. Ennek keretében az adóhatóság határozatot hoz. Ez az első közbenső időpont, amikor az adóhatóság végrehajtási cselekményt végezhet. Amennyiben valószínűsíthető, hogy a még nem jogerős követelés későbbi kielégítése veszélyben van, akkor az adóhatóság biztosítási intézkedésként végzéssel elrendeli a pénzkövetelés biztosítását. Mivel ez még nem tényleges végrehajtást jelent, hanem inkább zárolást egy jövőbeli vélelemre, ezért a biztosítási intézkedésnek visszafordíthatónak kell lennie. Már itt is gyakoriak az adóhatósági túlkapások. A médiából értesültünk arról, hogy például egy Kft esetében biztosítási intézkedés keretében az adóhatóság árukészletet foglalt le. Mivel romlandó volt, ezért áron alul gyorsan értékesítette. Erre egy biztosítási intézkedés keretében nem lett volna lehetősége. Joga van elidegenítési tilalmat bejegyeztetni vagyontárgyakra, de nem foglalhat, nem árverezhet, nem inkasszózhat. Az elsőfokú határozattal szemben fellebbezni lehet. Sokan anyagi okok miatt a fellebbezés helyett fizetési könnyítési eljárást kezdeményeznek. Ez nagy hiba. Ez a tartozás elismerését jelenti. A NAV döntő többségében elutasítja a fizetési könnyítési kérelmeket. Csak olyan esetekben engedélyezi, ha az adózó teljes vagyonyilatkozatot téve bizonyítani tudja, hogy vacsora helyett már a küszöböt rágja. A jogorvoslat igénybevételét gátolja, hogy irreálisan magas eljárási illetéket kell megfizetni a jogorvoslat igénybevételéhez. Javasolt lenne az illeték feljegyzési jog kiterjesztése az adóigazgatási eljárásra is, hasonlóan a bírósági eljárásra. Vizsgáljuk meg az

illetékfizetés kérdését. Az adóhatóság – tévesen – a fellebbezési okiratot végrehajtható okiratnak tekinti, és a folyószámlán előírja a fellebbezési illetéket, mint végrehajtható követelést. Ezzel szemben a fellebbezési illeték meg nem fizetése nem akadály a jogorvoslati eljárás lefolytatásának. Ha az adózó önként teljesít, tehát befizeti a számítása szerinti eljárási illetéket, akkor ez a folyószámláján teljesítésként (túlfizetésként) kell, hogy szerepeljen. Ha az elsőfokú határozatot helyben hagyja a másodfokú adóhatóság, akkor kötelezettségként elő kell írnia az illetéket. Ha részben helyt ad a fellebbezésnek, akkor vissza kell utalni a „túlfizetést”. Amennyiben az adózó nem rója le önként a fellebbezési illetéket, akkor az adóhatóságnak joga van azt külön határozatban megállapítani. Az illeték kiszabó határozattal szemben is fellebbezni lehet. Ennek ellenére az adóhatóság a nem jogerős illetékkiszabást jogerős követelésként tartja nyilván a folyószámlán. Ha az érdemi határozat meghozataláig a NAV határozatban állapította meg az eljárási illetéket, akkor az adózó javára részben helyet adó érdemi határozatban az illetékkiszabó határozatot is hatályon kívül kell helyezni. Ez gyakran elmarad. Ilyen esetekben a folyószámlán rajta marad az illetékfizetési kötelezettség és a NAV a folyószámlán fennálló tartozásra inkasszót, fizetésből letiltást nyújt be.

A jogerős érdemi határozattal szemben bírósági keresetet lehet benyújtani. A keresetindításra a törvény 30 napos határidőt hagy. A jogerős határozat önkéntes teljesítésére viszont csak 15 napot. Mivel a jogorvoslathoz fűződő jog Alkotmányos alapjog, ezért az adóhatóság a 30 napos keresetindítási határidő belül nem kezdeményezhetne végrehajtási cselekményt. De ezt sem tartja be a NAV. Emiatt e körben törvénymódosításra lenne szükség és az önkéntes teljesítés Art. -beli határidejét 30 napra kellene kitolni, összhangban a keresetindítási határidővel. Amennyiben ugyanis a bírósági kereset végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet tartalmaz, akkor az halasztó hatályú a végrehajtásra. Jelenleg ha valaki nem akarja, hogy a NAV a kereset benyújtását megelőzően inkasszót nyújtson be bankszámlájára, jól teszi, ha a 30 nap helyett 15 napon belül benyújtja a bírósági keresetet, mely tartalmazza a végrehajtás felfüggesztését. A jelenlegi bírósági gyakorlat szerint a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmeket elutasítják. Pedig már önmagában a követelés nagysága meghatározná a végrehajtás felfüggesztését amennyiben valószínűsíthető, hogy a követelés kielégítése likvid pénzeszközökből nem valósítható meg. A végrehajtás felfüggesztése intézményét ugyanis az adózó pernyertessége esetére találták ki. Amennyiben az adózó pert nyer, akkor a – biztosítási intézkedéshez hasonlóan – helyre kell tudni állítani az eredeti állapotot. Márpedig vagyontárgyak áron aluli értékesítését követően az eredeti állapot már nem állítható helyre. E körben is szükség lenne pontosabb törvényi szabályozásra.

Amennyiben a bíróság elutasítja a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet, akkor a végzésével szemben a Törvényszékhez fellebbezni lehet. A fellebbezés továbbra is halasztó hatályú a végrehajtásra. Ennek ellenére az utóbbi időben tömegével nyújt be a NAV inkasszót a bíróság elutasító végzésére, be sem várva a jogorvoslati határidő elteltét. Ha az ügyfél reklamál, akkor a NAV válasza: tessék benyújtani végrehajtási kifogást, erre 30 napon belül válaszol a NAV. Csakhogy addigra már leemelték az adózó pénzét. Ha a NAV -nak igazolnia kellene az inkasszónál a végrehajthatóságot, akkor be kellene mutatnia a banknak a jogerősítő végzést. Mivel minden esetben célszerű fellebbezést benyújtani az adózónak a végrehajtás felfüggesztését elutasító végzés ellen, ezért ilyen okiratot nem tudna bemutatni a NAV a banknak.

Amennyiben az adózó keresetének helyt ad a bíróság, akkor a határozat jogereje megszűnik. Az adóhatósági követelést törölni kellene a folyószámláról. Ez is mostanában rendre elmarad. Egy 2012. januári és egy 2012. decemberi hatályon kívül helyezés jogkövetkezményeit a NAV nem vezette át a folyószámlán és miközben a megismételt eljárás folyamatban van, végrehajtást kezdeményezett a folyószámlán még mindig meglévő, ám jogerős joggalappal nem rendelkező követelésre. Az ilyen durva adóhatósági jogsértésekkel szemben általában elegendő idő áll rendelkezésre a végrehajtási kifogásra, kivéve az inkasszót. Mire az adózó tiltakozhatna a jogsértő végrehajtási cselekmény ellen, addigra a NAV már elvitte a pénzét.

Összefoglalva: mindenkinek ajánlott, hogy folyamatosan figyelje folyószámláját. Nem írt-e elő a NAV olyan kötelezettséget, aminek nincs végrehajtható okirat alapja. Figyelni kell, hogy a jogerős határozat hatályon kívül helyezését követően a NAV törölte-e a követelést a bankszámlánkról. Ha ezeket elmulasztjuk, kellemetlen élményben lehet részünk. A NAV-tól pénz visszaszerezni ugyanis szinte lehetetlen. De feladata lenne a jogalkotónak is. Az adóhatósági inkasszó benyújtását pontosabban kellene szabályozni, hogy megakadályozza az adóhatósági túlkapásokat. Segíteni fog az Alkotmánybíróság?

Angyal József okleveles adószakértő , 06-209-429-386 , www.angyalado.hu